

CSENDORSÉGI RÉSZ

Az év eseményei

Annak a rombolásnak szomorú nyomait, amelyeket az 1918—19-es forradalmi idő az intézmény struktúrájában véghezvitt, sikerült eltüntetni s a magyar királyi csendőrség az elmúlt évben is erős tűzpróbáját állotta ki azon súlyos viszonyokkal járó küzdelmeknek, melyekkel országunk a jelenben élet-halálharcot vív s a megpróbáltatások e nehéz és válságos évében csendőrségünk mindennél erősebb, megbízhatóbb és szilárdabb alapnak bizonyult, melyre úgy maga az államhatalom, mint annak minden rendű és rangú tényezője bizalommal és megnyugvással tekinthet.

A sok országos izgalmas esemény mellett nem is kívánunk az intézmény sorsával foglalkozni, csupán azon legkimagaslóbb mozzanatokot ragadjuk ki, melyek mellett elsiklanunk még sem szabad.

Mindenekelőtt be kell röviden számolnunk arról, hogy az intézmény létszámának már a háboru előtt s különösen a háboru alatt égetővé vált lényeges szaporítása, melyet 1918. év őszén néhai dr. Wekerle Sándor belügyminiszter vitt keresztül, végre ez évben testet öltött, valóra vált. A 11.064 főről 18.084 főre történt létszámfelemelés anyagi kihatása az 1920/21-es költségvetési évben a személyi járandóságok tekintetében 271,802.341 koronát, a dologi kiadások tekintetében 34,140.000 koronát, összesen 305,942.341 korona kiadást jelent. Ezenfelül a költségvetésbe a csendőrségi rovat alatt az idegen (román, szerb, cseh) haderők által elhurcolt fegyverzszerelék és lőszer utánpótlására 6,000.000, laktanyaberendezési tárgyak (ágynemű) pótlására 4,000.000 korona irányoztatott elő. A relative magas összegeket természetesen elsősorban az általános drágaság és a megélhetés nehézsége indokolják, mert az alapfizetések tekintetében figyelemreméltó emelkedésekről szó sincs.

A létszámemelés egyedüli indokául országunk háboru és különösen a forradalmak alatt és által lezüllesztett közbiztonsági

viszonyai szolgálnak még egy igen fontos körülményt, nevezetesen az emberanyag kiméltése. Éppen azért égető szükség volt már rá. Az intézmény — különösen a külszolgálatot teljesítő — tagjai a megerősítő szolgálat eredményeképp idő előtt — alig 8—10 évi — szolgálat után tömegesen kerültek felülvizsgálat elé.

A létszámemelésnek lényegesebb szervezeti kihatása nem volt. Az a körülmény, hogy a szárnyparancsnokságok vármegyei csendőrparancsnokságokká, a szakaszparancsnokságok pedig járásparancsnokságokká alakultak át, ez inkább közigazgatási szempontok által volt indokolt. Míg azelőtt nem, úgy most minden vármegye külön csendőrparancsnokságot is képez, illetve foglalkoztat. Ez a változás vont maga után a szakaszparancsnokságok — melyek alá 2—3 közigazgatási járás is tartozott, — tisztek által parancsnokolt járásparancsnokságokká történt át-szervezését. Minden vármegyei csendőrparancsnokság mellett a kiképzés intenzivitásának növelése és a legénység szakképzettségének fokozása érdekében tisztek által parancsnokolt csendőriskolát (tanosztályok) létesítettek. Végül a gazdasági szolgálat egységes kezelése és ellátása érdekében kerületek székhelyén törzs-, a vármegyék székhelyén pedig vármegyei gazdasági hivatalok állítottak fel. Erről különben külön fejezetben számolunk be.

Az egész változás — mely inkább formai volt — február, illetve március hó 1-ével fogantatosított és pedig a következők szerint:

a szegedi csendőrkerületnél:

1921 január hó 31-ével megszűntek a kecskeméti, a szentesi, a szegedi és a gyulai szárnyparancsnokságok és február 1-ével felállítottak a Délpest vármegyei csendőrparancsnokság Kecskemét székhellyel, a Csongrád vármegyei csendőrparancsnokság Szentes székhellyel, a Csanád vármegyei csendőrparancsnokság Makó székhellyel, végül a Békés vármegyei csendőrparancsnokság Gyula székhellyel.

1921 január hó 31-ével megszűntek a szegedi, a makói, a szentesi, a kiskunfélegyházai, a kecskeméti, a kalocsai, a kiskőrösi, a gyulai és az orosházai szakaszparancsnokságok és 1921 február 1-ével felállítottak a kecskeméti, a kunszentmiklósi, a kiskunhalasi, a kiskunfélegyházai, a kalocsai, a dunavecsei, a kiskőrösi, a Mindszenti, a kiskundorozsmai, a csongrádi, a hód-

mezővásárhelyi, a makói, a battonyai, a mezőkovácsházai, a gyulai, a békési, a gyomai, az orosházai, a szarvasi, a szeghalmi és eleki, 1921 augusztus 21-ével pedig a bácsalmási és a bajai járásparancsnokságok.

1921 március hó 1-ével létesítették a szegedi csendőrkerületi törzs-, továbbá a Csongrád vármegyei, a Délpest vármegyei, a Békés vármegyei és Csanád vármegyei csendőr gazdasági hivatalok.

Örsök állítottak fel április 18-ával Vadasmegyeren, április 20-ával Medgyesbodzáson, április 23-ával Királyhegyesen, április 26-ával Szentetornyán, május 1-ével Helvécián és Kisnyiren, május 16-ával Bucsa-telepen, május 20-ával Kiskirállyságon, június 24-ével Szankon és Kömpöcön, június 29-ével Nagygerendáson és Batidán, végül szeptember 16-ával Monostorpusztán. 1921 augusztus 21-ével kezdték meg működésüket a szerb megszállás alól felszabadult területen a következő örsök: Kiszombor, Kübekháza, Torontálferencszállás, Ószentiván, Szőreg, Deszk, Bácsalmás, Mélykut, Bácsmadaras, Gara, Hercegszántó, Baja, Felsőszentiván, Bátmonostor, Bácsborsod és Bajaszentistván.

A budapesti csendőrkerületnél:

1921 március hó 1-jével megszűntek a budapesti szolnoki, ceglédi, esztergomi, nagymarosi és balassagyarmati szárnyparancsnokságok és a budapesti pótszárnyparancsnokságok és ugyanezen nappal működésüket megkezdették az északpest-megyei csendőrparancsnokság Budapest székhellyel, a Szolnok vármegyei csendőrparancsnokság Szolnok székhellyel, a Hont-Nógrád vármegyei csendőrparancsnokság Balassagyarmat székhellyel és az Esztergom vármegyei csendőrparancsnokság Esztergom székhellyel.

1921 március hó 1-ével megszűntek a budapesti, 1., 2. és 3., a gödöllői tisztikülönítmény, továbbá a ceglédi, a monori, a nagykőrösi, a szolnoki, a kisujszállási, a jászberényi, az esztergomi, a nagymarosi, a balassagyarmati és a salgótarjáni szakasparancsnokságok és ugyanezen nappal felállítottak a következő járásparancsnokságok: a pomázi, a biai, a ráckevei, a váci, a gödöllői, az aszódi, a ceglédi, az abonyi, a monori, a nagykátai, az alsódabasi, a tiszaföldvári, a törökszentmiklósi, a kisujszállási, a kunhegyesi, a jászberényi, a jázapáti, az esztergomi, a

szobi, a vámosmikolai, a balassagyarmati, a rétsági, a sziráki, a salgótarjáni és szécsényi.

1921 március 1-ével állították fel az Északpest vármegyei, a budapesti csendőrkerületi törzs-, a Szolnoki és a Hont-Nógrád vármegyei gazdasági hivatalok.

Új örs nem állítottatott fel. 1921 május 1-ével megszűntek a következő csendőrkülönítmények: a sashalmi, a mogyoródi és a jászfelsőszentgyörgyi, míg a kupaikovácsmajori különítmény a csemői szőlőtelepre, a kosdi különítmény pedig Keszegre helyeztetett át.

A pécsi csendőrkerületnél:

1921 január hó 31-ével megszűntek a kaposvári, a szekszárdi, és sásdi (pécsi) szárny-, végül a kaposvári pótszárnyparancsnokság és február hó 1-ével működésüket megkezdették a Somogy vármegyei csendőrparancsnokság Kaposvár székhellyel, a Tolna vármegyei parancsnokság Szekszárd székhellyel és a Baranya vármegyei csendőrparancsnokság, ideiglenesen Sásd székhellyel.

1921 január hó 31-ével megszűntek a kaposvári 1., 2. és 3., a szekszárdi, a tamási és sásdi (pécsi) szakaszparancsnokságok és február hó 1-ével felállították a kaposvári, a nagyatádi, a csurgói, a marcali, a lengyeltóti, a tabi, az igali, a szekszárdi, a bonyhádi, a dombóvári, a paksi, a gyönki, a tamási járásparancsnokságok. A barcsi járásparancsnokság április hó 25-ével ideiglenesen Erdőcsokonyán, a szigetvári pedig ideiglenesen Németladon, a pécsváradi április hó 23-ával ideiglenesen Püspök-nádasdon állítottatott fel. Úgy a pécsi, mint a pécsváradi járásparancsnokságok augusztus hó 21-ével Pécsre, illetve Pécsváradra bevonultak, továbbá augusztus hó 25-ével a mohácsi és szentlőrinci, augusztus hó 26-ával pedig a villányi és siklói járásparancsnokságok működésüket megkezdették.

1921 március hó 1-ével felállították a pécsi csendőrkerületi törzs-, továbbá a Somogy vármegyei, a Baranya vármegyei és Tolna vármegyei gazdasági hivatalok.

Örsök állították fel március 2-ával Hedrehelyen, március 3-ával Magyaratádón és Somon, március 5-ével Pusztakovácsin, Nemesdéden és Háromfán, március 7-ével Büssün és Gamáson, március 15-ével Kaposszekcső, Kisvaszar, Ráckozár, Magyarhertelend, Ibafa és Abaligetén, március 19-ével Köttsén, március 21-ével Lábodon, március 28-ával Kilitin, március 4-ével

Bálványoson, március 20-ával Törökkopányon, április 7-ével Buzsákon, április 17-ével Látrányon, április 20-ával Mágocson, Kéthelyen, Göllén, Somogyszobon, Erdőcsokonyán, Szakályon és Kistengelicen, április 23-ával Miháldin, április 1-ével Kajdacson, Gerjen, Németkér, Izmény, Nagymányok és Döbröközön, május 1-ével Mánfán, május 15-ével Somogysámsonban, július 4-ével Niklán. Augusztus 21-ével kezdték meg működésüket a szerb megszállás alól felszabadult következő örsök: Pécs, Mecsekszabolcs, Egerág, Szentlőrinc, Bükkösd, Pécsvárad, Barcs, Lakóca, Szigetvár, Gyöngyösmellék, augusztus 22-ével Dunaszekcső, Baksa, Sellye, Himesháza, augusztus 23-ával Szalánta, Németboly, Vaiszló, augusztus 25-ével Mohács, augusztus 26-ával Villány és Siklós, augusztus 27-ével Margittasziget és Beremend.

Megszűntek az alábbi különítmények, melyek ideiglenesen a demarkációsális vonal mentén működtek: augusztus 24-ével a sárpilisi, augusztus 30-ával a gulyástanyai és tarcsapusztai, szeptember 30-ával a kakonyai, légrád-vasútállomási, örtilosi, gyékényes-vasútállomási, Gyékényes községi, lankócpusztai, bélavári, vizvári, heresznyei, bolhói, lógapusztai, péterhidai, kutfői, szulóki, kálmáncai, lajosházai, szentmiklóspusztai, hatvani, adorjánpusztai, viszlói, mozsgói, almáskereszturi, gyürüfüi, korpádi, szobáki, püspökszentlászlói, ujbányai, óbányai, püspöknádasdi, ófalui, goldgrundi, üveghutai, mórágyi, neu-malomi, várdombi, gárdospusztai, lassicsárdai, perdóci, bukvinai, kisgerendai, somogyudvarhelyi, feripusztai, szentesi, gyöngyöspusztai, palánkai, 117-es örházi, hetvehelyi, petrőcpusztai, órfüi, vágoti, mánfai és budafai.

A miskolci csendőrkerületnél:

1921 február hó 1-ével megszűntek a miskolci, a sátoraljaujhelyi, a szikszói, az egri és putnoki szárny-, végül a miskolci pótszárnyparancsnokság és ugyanazon nappal működésüket megkezdték a Borsod vármegyei csendőrparancsnokság Miskolc székhellyel, a Heves vármegyei csendőrparancsnokság Eger székhellyel és a Zemplén vármegyei csendőrparancsnokság Sátoraljaujhely székhellyel.

1921 február 1-ével megszűntek a miskolci 1. és 2., a sátoraljaujhelyi, a szerencsi, a szikszói, az abaujszántói, az egri, a gyöngyösi, a putnoki és ózdi szakaszparancsnokságok. Ugyanazon nappal működésüket megkezdték a miskolci, a mezőcsáti,

a mezőkövesdi, a sajoszentpéteri, a hatvani, az ózdi, az edelényi, a felsőhangonyi, a putnoki, az egri, a tiszafüredi, a hevesi, a gyöngyösi, a pétervásárai, a sátoraljaujhelyi, a nagycigándi, a sárospataki, a tokaji, a szerencsi, a szikszói, az encsi, a bodvaszilasi, az abaujszántói és gönci járásparancsnokságok.

1921 március 1-ével működésüket megkezdték a miskolci csendőrkerület törzs-, továbbá a Borsod vármegyei, a Heves vármegyei és a Zemplén vármegyei gazdasági hivatalok.

Új örsök állítottak fel: Borsod vármegyében Kistállán, Kisgyőrön és Berecesen, Zemplén vármegyében pedig Felsővadászon. Örssé alakultak a következő különítmények: Tiboldaróc, Bélaapátfalva, Sajókazincbánya, Kiráki, Borsodnádásd, Domaháza, Rudolftelep, Kormospuszta, Szentsimon, Pusztahidvég, Kisköre, Istenmezeje, Sirok, Tarnalelesz, Mátramindszent, Mikóháza, Zemplénagárd, Ricse (jelenleg Hévíze), Erdőbénye, Onga, Bakta, Szemere, Bodvaszilas, Boldogkőváralja, Felsődobsza és Hidasnémeti.

1921 március 1-ével működésüket megkezdték a miskolci csendőrkerületi törzs-, a Borsod, a Heves és a Zemplén vármegyei gazdasági hivatalok.

A székesfehérvári csendőrkerületnél:

1921 február 28-ával megszűntek a székesfehérvári, a veszprémi, a győri és a komáromi szárny-, továbbá a székesfehérvári pótszárnyparancsnokságok; március 1-ével működésüket megkezdték a Fejér vármegyei csendőrparancsnokság Székesfehérvár székhellyel, a Veszprém vármegyei csendőrparancsnokság Veszprém székhellyel, a Győr vármegyei csendőrparancsnokság Győr székhellyel és a Komárom vármegyei csendőrparancsnokság Komárom székhellyel.

1921 március hó 10-ével megszűntek a székesfehérvári 1. és 2., a veszprémi 1. és 2., a győri és a komáromi szakasparancsnokság; ugyanazon nappal működésüket megkezdték a székesfehérvári, a móri, az adonyi, a sárbogárdi, a váli, a veszprémi, az enyingi, a devecseri, a pápai, a zirci, a győri, a tétai, a győrszentmártoni, a tatai és a nagyigmándi járásparancsnokságok.

Szeptember 12-ével megszűntek a rárói és véneki, szeptember 21-ével a dunaalmási örsök, az ernőmajori, a nagyherkályi és a patkányosi különítmények.

Uj örsök létesültek június 27-ével Oroszlányon, Gócson, Bántornyan, Bánhidán, Neszmélyen és Császáron.

A szombathelyi csendőrkerületnél:

1921 február hó 1-ével megszűntek a szombathelyi, a soproni és a zalaegerszegi szárny-, valamint a szombathelyi pót-szárnyparancsnokságok; ugyanazon nappal működésüket megkezdették a Vas vármegyei csendőrparancsnokság Szombathely székhellyel, a Moson vármegyei csendőrparancsnokság Magyaróvár székhellyel és a Zala vármegyei csendőrparancsnokság Zalaegerszeg székhellyel.

Február hó 1-ével megszűntek a szombathelyi 1. és 2., a körmendi, a soproni 1. és 2., a magyaróvári, a zalaegerszegi, a nagykanizsai és keszthelyi szakaszparancsnokságok; ugyanazon nappal működésüket megkezdették a szombathelyi, a kőszegi, a felsőöri, a sárvári, a vasvári, a celldömölki, a körmendi, a szentgotthárdi, a muraszombati, a németújvári, a soproni, a kapuvári, a csornai, a csepregi, a kismartoni, a nagymartoni, a felsőpulyai, a magyaróvári, a rajkai, a nezsideri, a zalaegerszegi, a novaji, a nagykanizsai, a keszthelyi, a pacsai, a zala-szentgróti, a tapolcai, a sümegi, a balatonfüredi, az alsólendvai és a letenyei járásparancsnokságok.

Március hó 1-ével állítottak fel a szombathelyi csendőrkerületi törzs-, a Vas vármegyei, a Sopron vármegyei és a Zala vármegyei csendőrgazdasági hivatalok.

Uj örsök állítottak fel június 1-ével Mosonszolnokon, Pándorfalun és Mosonon, július 1-ével Sorokujfalun, Toronyon, Városszalomonon, Gércén, Kemenesmagasin, Nemeskoltán és Vasdobrán. Május 15-ével Lócsmádon, április 17-ével Répcepányán különítmények létesítettek, szeptember hó 1-ével pedig feloszlattatott a keckméri különítmény.

A debreceni csendőrkerületnél:

1921 március hó 31-ével megszűntek a debreceni, a nyiregyházi, a berettyóujfalui, a mátészalkai szárny-, valamint a debreceni pót-szárnyparancsnokság; április hó 1-ével pedig működésüket megkezdették a Hajdu vármegyei csendőrparancsnokság Debrecen székhellyel, a Szabolcs vármegyei csendőrparancsnokság Nyiregyháza székhellyel, a Eihar vármegyei csendőrparancsnokság Berettyóujfalu székhellyel és a Szatmár vármegyei csendőrparancsnokság Mátészalka székhellyel.

Március hó 31-ével megszűntek a debreceni 1. és 2., a nyiregyházai, a kisvárdai, a nyiracsádi, a berettyóujfalui, a biharkeresztesi, a nagylétai, a geszti, a mátészalkai, a fehérgyarmati és a vásárosnaményi szakasparancsnokságok; április hó 1-ével pedig működésüket megkezdték a debreceni, a hajduböszörményi, a hajduszoboszlói, a nyiregyházai, a kisvárdai, a nagykállói, a nyiracsádi, a nyirbátori, a nyirbaktai, a mándoki, a tiszalöki, a gávai, a kemecsei, a berettyóujfalui, a biharkeresztesi, a nagylétai, a biharnagybajomi, a derecskei, a sarkadi, a geszti, a mátészalkai, a csengeri, a fehérgyarmati, a barabási és a tarpai járásparancsnokságok.

Április hó 1-ével kezdték meg működésüket a debreceni csendőrkerületi törzs-, a Hajdu vármegyei, a Szabolcs vármegyei, a Bihar vármegyei és a Szatmár vármegyei csendőrgazdasági hivatalok.

Április hó 1-ével állítottak fel, illetve különítményekből átminősítették a következő örsök: az etyeki, a mikepércsi, a téglási, a földesi, a sóstófürdői, a királyteleki, a geszterédi, a kállósemlyéni, a nyirbélteki, a nyirbogáti, a piricsei, a fényeslitkei, a pátrohai, a leveleki, a tiszabezdédi, a tornyospálcai, a tiszaszentmártoni, a záhonyi, a szabolcsbákai, a nagyhalászi, a nyirbogdányi, a penészleki, az esztári, a kokadi, az ujlétai, az álmosdi, a bárándi, a sarkadkereszturi, a zsadányi, a mezőgyáni, a körösharsányi, a nagykerekai, a körösszegapáti, a körösszakáli, a pusztatoldi, a bedői, a méhkeréki, a gebei, a vállaji, a gyárteleki, a csengerujfalui, a tyukodi, a nagygéci, a zajtai, a tiszabecsi, a jánki, a tizsakóródi, a nagyhódosi, a kispaládi, a csarodai, a gulácsi, a beregsurányi a beregdaróci, a tizsakerecsényi és a tizsaszalkai.

Feloszlattattak az alábbi különítmények: a Nyirábrányvasutállomási, a Bánháza-pusztai, a Cifraszállás-i, a Pilisimajori, a zsurki, a Kiscsákó-tanyai, a Nagymarja-pusztai, a tiszaradványi, a Fiter-pusztai, a Porháza-tanyai, az Ágerdő-majori, a Kálmán-tanyai, az Uray-tanyai, a Szilfás-tanyai, a Bánnyász-tanyai, az uszkai, a magosligeti, a milotai, a garbolci, a gelényesi és a Csikós-tanyai.

Felállítás alatt: a kopocsapáti örs.

Folyó évben a következő lényegesebb honvédelmi miniszteri rendeletek adtak ki:

A 4552/eln. E—1921. számú elrendeli a tisztek és hasonrangok részére, hogy ünnepélyes alkalmakkor szolgálaton kívül

(bál, esküvő, színház) fekete pantalló, tábori khakiszinü zubbony a rendszeresített öltözet. A régi dolmány elviselése megengedve.

A 136/eln. 5—1921. számú körrendelet intézkedik a m. kir. csendőrség csapattisztjeinek havidíjban való előlépéséről szóló Szabályzat (66. sz. R. K. Szabályrendeletek — 1920.) oly értelmű kiegészítése iránt, hogy a magasabb fokozatu havidíj élvezetében álló alezredekhez és őrnagyokhoz hasonlóan a magasabb fokozatu havidíj élvezetében álló századosok és főhadnagyok is az eddig élvezett magasabb fokozatu havidíj élvezetében mindaddig megmaradnak, míg az idézett Szabályzat életbeléptetése után magasabb havidíj-fokozatba nem jutnak. (5. §. 2. p.)

A 850/eln. 5—1921. számú körrendelet intézkedik a csendőrlégénységi stb. állománybeli egyének kinevezése iránt és pedig a következőkben: A II. és III. oszt. (gazdászati) tiszthelyettesek kinevezését a ker. (felszerelési anyagraktár, országos csendőriskola) parancsnokságra ruházza át. Ezen parancsnokságok a kinevezéseket saját rendszeresített létszámuk keretén belül fogantatosítják. A III. osztályu (gazdászati) tiszthelyettesé az léptethető elő, aki a Cs.—I. Utasítás 30. §. 4. pontjában, II. osztályu (gazdászati) tiszthelyettesé pedig az, aki ugyanezen §. 5. pontjában foglalt feltételeknek megfelel. Ezen kinevezéseknél a fentidézett § 6. pontjában foglaltak is szem előtt tartandók. Azon altiszti vizsgát tett egyének, kik rendszeresített hely hiányában III-ad osztályú tiszthelyettesé ki nem nevezhetők, addig is, míg az fogantatosítható lesz, írásbeli érintkezéseknél rendfokozatuk előtt „vizsgázott” megjelölést használják. Ezen egyének szolgálati alkalmazásánál utal a Szolg. Szab. I. rész 53. pont utolsó bekezdésében foglaltakra. A továbbbszolgáló altisztek és altisztek állománycsoportjában való kinevezések szintén a kerület parancsnokság által eszközöndők. Minden kinevezésnél mindenkor a kerület rendszeresített létszáma a mérvadó. Végül elrendeli, hogy a tiszthelyettesi rendfokozatoknál ezentul a Szolg. Szab. I. Rész I. mellékletéből kivehető arabs (1., 2., 3.) számjelzések alkalmazandók.

A 478.267/5—1920. számú körrendelet hatályon kívül helyezi az 1916. évi december hó 20-án kelt 24.282/eln. 2—1916. számú h. m. rendeletet, mely a csendőrtisztek részére 1889. évi 33.225/VII. B. M. számú belügyminiszteri rendelettel (35. R. K. Szabályrendeletek 1889.) rendszeresített „Nyílt parancs”-ot s elrendeli, hogy a csendőrtisztek szolgálati utazásaik alkalmával az előbb idézett belügyminiszteri rendelettel rendszeresített

„Nyilt parancs“-ot használják, mellyel a belügyminiszter úr által láttatnak el.

A 65.552/14—1921. számú rendelet kivételesen megengedi, hogy a bársonyköpenygallérok helyett a köpeny szövetéből készült gallér használható és hogy a köpenyek szegélyezése — az anyag beszerzés drágaságára tekintettel — egyenlőre mellőzhető.

A 19.806/eln. 5—1921. számú körrendelet helyesbíti a m. kir. csendőrség csapattisztjeinek havidíjban való előlépéséről szóló Szabályzatot. A helyesbítő-rendelet szerint a IV. csoportba kiváló csendőr-csapattisztek századostól ezredesig bezárólag javaslatba hozhatók, ha egyébként is a magasabb rendfokozat elnyeréséhez megkivánt követelményeknek oly kiválóan felelnek meg, hogy társaikkal szemben előnyzésre érdemesek. E javaslatok felett a belügyminiszter esetleges észrevételének figyelembevételével mellett a csendőrség felügyelője, ennek adlátusa és helyetteséből álló bizottság dönt.

A 13.700/eln. 1921. számú körrendelet intézkedik a 24 órás időszámításnak 1921. augusztus hó 10-ről augusztus 11-re virradó éjjel éjféle 12 órától kezdődő életbeléptetése iránt a m. kir. hadseregénél, mely hasonlóképpen érvényesül a csendőrségénél is.

Az 562.021/5—1921. számú rendelet intézkedik a csendőrséghez toborzott és vezényelt egyének (pótcsendőrök) előléptetése illetve címzetes rendfokozatok adományozása iránt és pedig a következőkben: a csendőrséghez toborzott és vezényelt pótcsendőrök előléptetése, illetve címzetes rendfokozatok adományozása tekintetében általában az A—7. jelzetű szolgálati könyv idevágó rendelkezései és a 415.836/10—1920. (5. sz. R. K. Kis-közlöny) számú rendeletben foglaltak a mérvadók. A rangosztályba nem sorolt havidíjasoknak, továbbá magasabb állású altiszteknek (tiszthelyettesek és törzsaltisztek) a kinevezését, valamint az előbbi állománycsoportban magasabb fizetési osztályba való előmozdítását a miniszter magának tartja fenn. Hivatásos altiszteknek, valamint a többi legénységi állományú egyéneknek őrmesterekké és ennél alacsonyabb rendfokozatba való előléptetésre és a címzetes rendfokozatok adományozására a csendőrkerületi parancsnokok jogosíttatnak fel. Az előléptetések mérvét általában a rendszeresített altiszti létszám-határok szabják meg, a címzetes rendfokozatok adományozásának mérvét pedig meg kell szabnia annak a szempontnak, hogy az a szolgálat érdekében áll-e vagy sem.

A 126.190/5—1921. számú rendelet tekintettel arra, hogy a trianoni békeszerződést az összes nagyhatalmak ratifikálták s hogy az már életbelépett, intézkedik aziránt, hogy a szolgálati kötelezettség lejárta után kilépni szándékozó csendőrlegénységet a Cs—I. jelzetű Utasítás 37. §. II/3. pontjához képest a csendőrkerületi parancsnokságok saját hatáskörükben bocsás-
sák el.

A bűnözési viszonyok országos rosszabbodása súlyos feladatok elé állítja ezen évben is a csendőrlegénységet, mely — a kedvezőbb létszámviszonyok nyújtotta előnyös helyzete folytán — erőteljesebben tud megküzdeni szolgálati feladata nehézségeivel. A gazdasági viszonyok teljes leromlása különösen az anyagi büncselekmények szaporodását vonta maga után. Általában a bűnözési statisztika állandóan erős emelkedést mutat. A csendőrség tevékenységéről nem volt módunkban részletes áttekintést nyerni, annak hivatalos feldolgozásának eredményéről így még nem számolhatunk be.

A kiegészítési viszonyok a legénységnél kedvezőtlenek. Eltekintve a nemzeti hadsereg létszámának a békeszerződésben kötött állományra való redukálása folytán felszabaduló erők egyrészének a nagy létszámhiánnyal küzdő csendőrség kiegészítésére történt felhasználásától, az önkéntes jelentkezők létszáma alig üti meg a legénység 8%-át. Ezzel szemben a felülvizsgálat útján fogyatékbajövők, valamint az elbocsátott és fegyelmi úton eltávolítottak száma eddig el nem ért emelkedést mutat. Így:

1920. évi szeptember hó 1-től 1921. év augusztus hó 31-ig felülvizsgálat folytán nyugállományba helyeztetett 1231 fő;

A Cs—I. Utasítás 37. § II. pont alapján elbocsátott 203 fő.

Fegyelmileg eltávolított 123 fő.

Bízó reménységgel nézünk a jövő elé, hogy ez a folyamat meg fog szünni s reméljük, hogy a gazdasági viszonyok nyugvópontra jutásával, valamint az ország belső konszolidációjának előbbrejutásával kilátás nyílik arra is, hogy a létszámkiegészítés nehézségei kiküszöböltessenek.

Nem érdektelen végül megemlíteni, hogy a csendőrség felügyeleti területe 96.490 km², ezen területen lakók száma 6,369.769 lélek. A nagy és kisközségek száma pedig 3.419.

Egy csendőrre átlag esik 4 km² és 500 lakos. Csendőrörs nincsen 2286 községben.